

Väljaandja:	Vabariigi Valitsus
Akti liik:	määrus
Teksti liik:	algtekst-terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	13.07.2018
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	07.07.2023
Avaldamismärge:	RT I, 10.07.2018, 10

Aastatel 2014–2021 Euroopa Majanduspiirkonna finantsmehhanismist ja Norra finantsmehhanismist vahendite taotlemise ja kasutamise tingimused ja kord

Vastu võetud 05.07.2018 nr 55

Määrus kehtestatakse [välissuhtlemisseaduse](#) § 8 lõike 4 alusel.

§ 1. Määruse reguleerimisala

(1) Määrusega reguleeritakse Eesti Vabariigi ning Islandi Vabariigi, Liechtensteini Vürstiriigi ja Norra Kuningriigi vahelise Euroopa Majanduspiirkonna finantsmehhanismi rakendamist aastatel 2014–2021 käsitleva vastastikuse mõistmise memorandumini ning Eesti Vabariigi ja Norra Kuningriigi vahelise Norra finantsmehhanismi rakendamist aastatel 2014–2021 käsitleva vastastikuse mõistmise memorandumini (edaspidi koos *memorandum*) alusel antavate rahaliste vahendite (edaspidi *toetus*) taotlemise, kasutamise, väljamaksmise, tagasinõudmise ja tagasimaksmise ning järelevalve ja tulemuste hindamise tingimusi ja korda.

(2) Käesolevas määruses sätestatud mõistete selgitamisel juhendatakse memorandumist ning Norra finantsmehhanismi 2014–2021 rakendusmäärusest ja Euroopa Majanduspiirkonna finantsmehhanismi 2014–2021 rakendusmäärusest (edaspidi koos *rakendusmäärus*).

(3) Norra Kuningriik, Islandi Vabariik, Liechtensteini Vürstiriik ja Eesti Vabariik on memorandumiga otsustanud, et riiklik kontaktasutus täidab lisaks rakendusmääruse artiklis 5.3 nimetatud ülesannetele sertifitseeriva asutuse ülesandeid rakendusmääruse artikli 5.4 alusel.

§ 2. Programmioperaatorid

(1) Memorandumini lisa B kohaselt rakendatakse riigisiselt järgmisi programme:

- 1) programm „Konkurentsivõime” – programmioperaator Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium;
- 2) programm „Kohalik areng ja vaesuse vähendamine” – programmioperaator Sotsiaalministeerium;
- 3) programm „Teadus ja haridus” – programmioperaator Haridus- ja Teadusministeerium;
- 4) programm „Kliimamuutuste leevendamine ja nendega kohanemine” – programmioperaator

Keskonnaministeerium;

- 5) programm „Sotsiaalne dialoog – inimväärne töö” – programmioperaator finantsmehhanismide kantslei;
- 6) programm „Kodanikuühiskond” – programmioperaator finantsmehhanismide kantslei.

(2) Programmioperaator rakendab programmi koostöös doonori programmipartneritega. Programmi „Konkurentsivõime” elluviimisel osalevad lisaks programmioperaatorile riigisiselised programmipartnerid Sotsiaalministeerium ja Kaitseministeerium vastavalt programmiettepanekus kokkulepitud valdkondadele. Programmi „Kohalik areng ja vaesuse vähendamine” elluviimisel osalevad lisaks programmioperaatorile riigisiselised programmipartnerid Haridus- ja Teadusministeerium, Justiitsministeerium ja Kultuuriministeerium vastavalt programmiettepanekus kokkulepitud valdkondadele.

(3) Programmioperaatorite ja programmipartnerite täpsemad õigused ja kohustused määratakse programmilepingus.

§ 3. Kahepoolsete suhete fondi juhtimine

(1) Riiklik kontaktasutus haldab kahepoolsete suhete fondi kasutamist ja juhib kahepoolsete suhete fondi ühiskomiteed kooskõlas rakendusmääruse artikliga 4.2. Ühiskomitee koosseis, funktsioon ja pädevus on määratud kahepoolsete suhete fondi lepingus.

(2) Kui § 2 lõikes 1 nimetatud programmis on kahepoolsete suhete arendamiseks ette nähtud tegevused ja eelarve vastavalt memorandumile, tagab riiklik kontaktasutus toetuse väljamakse rakendusmääruse tingimuste kohaselt.

(3) Kahepoolsete suhete fondi rahaliste vahendite kasutamist juhib ühiskomitee, kelle töökorra, fondi kasutamise põhimõtted ja tegevuskava kehtestab ühiskomitee oma otsusega.

(4) Ühiskomitee otsused ja tegevuskava on avalikud ulatuses, mis tagavad rakendusmääruse avalikustamise põhimõtte järgimise ning millega ei rikuta kolmandate isikute õigusi ja mida pole tunnistanud asutusesiseseks kasutamiseks vastavalt kehtivatele õigusaktidele ning mis arvestavad memorandumist ja rakendusmäärusest tulenevaid nõudeid.

(5) Kui ühiskomitee on oma otsusega määranud juriidilisele isikule rahalise toetuse § 2 lõikes 1 nimetatud programmide välise ühisalgatuse jaoks, kohalduvad sellele juriidilisele isikule käesolevas määruses kehtestatud õiguslik raamistik ning tingimused toetuse kasutamise, sealhulgas toetuse tagasinõudmise kohta. Riiklik kontaktasutus võib vajaduse korral sõlmida lepingu ühiskomitee poolt eelnevalt heaks kiidetud projekti elluviimiseks ning toetusega kaasnevate õiguste ja kohustuste täpsemaks määramiseks.

§ 4. Õiguslik raamistik

Programmi ettevalmistamisel ja elluviimisel kohustuvad programmioperaator ja programmipartner järgima käesolevat määrust ning Euroopa Majanduspiirkonna finantsmehhanismide ja Norra finantsmehhanismi 2014–2021 õiguslikku raamistikku, sealhulgas:

- 1) Euroopa Majanduspiirkonna lepingu protokoll 38c Euroopa Majanduspiirkonna finantsmehhanismi 2014–2021 kohta ning Norra Kuningriigi ja Euroopa Liidu vahelist Norra finantsmehhanismi 2014–2021 käsitlevat lepingut;
- 2) memorandumit;
- 3) rakendusmäärust;
- 4) riikliku kontaktasutuse ja finantsmehhanismide komitee vahel või riikliku kontaktasutuse ja Norra Välisministeeriumi vahel sõlmitud programmilepingut;
- 5) perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seadust määruses sätestatud ulatuses;
- 6) Vabariigi Valitsuse 31. juuli 2014. a määrust nr 121 „Struktuuritoetuse registri pidamise põhimäärus“;
- 7) Vabariigi Valitsuse 1. septembri 2014. a määrust nr 143 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord“;
- 8) finantsmehhanismide komitee ja Norra Välisministeeriumi juhendeid;
- 9) riikliku kontaktasutuse ettekirjutusi rakendussüsteemi kohustuste täitmise ja toimimise tagamiseks.

§ 5. Programmioperaatorile ülesannete täitmiseks volituste andmine

(1) Programmioperaator valmistab koostöös doonorriigi partneritega ette programmiettepaneku pärast memorandumit allkirjastamist ning asub programmi rakendamise seotud kohustusi täitma alates programmilepingu sõlmimise kuupäevast.

(2) Programmioperaator võib oma ülesannete täitmise delegeerida lepinguga või määrata õigusaktiga programmiettepanekus nimetatud asutusele. Ülesannete delegeerimine ei vabasta programmioperaatorit vastutusest ülesannete täitmise eest.

(3) Programmioperaator esitab oma juhtimis- ja kontrollisüsteemide kirjelduse riiklikule kontaktasutusele kinnitamiseks kuue kuu jooksul alates programmilepingu allkirjastamisest. Programmioperaatori juhtimis- ja kontrollisüsteemide kirjeldus auditeeritakse vastavalt rakendusmääruse artikli 5.7 punktile 3.

(4) Programmioperaator võib programmi muuta kooskõlas rakendusmääruse artikliga 6.9 ja programmilepinguga.

(5) Programmioperaator tagab programmi rakendamise seotud asutuste avalikustamisega seotud kohustuste täitmise vastavalt rakendusmäärusele, rakendusmääruse III lisale, kommunikatsiooni- ja kujundusjuhendile ning kommunikatsiooniplaanile.

§ 6. Kulude abikõlblikkus

(1) Programmi kulude abikõlblikkuse esimene kuupäev ja programmi toetuse maksimumsumma on sätestatud memorandumis. Programmi kulude abikõlblikkuse viimane kuupäev ja proportsioonid rakendusmääruse artiklis 8.1 loetletud nimetuste vahel sätestatakse programmilepingus.

(2) Programmioperaator tagab programmioperaatori, programmipartneri, projekti elluviija ja muu toetust saava asutuse tehtud kulude abikõlblikkuse kooskõlas rakendusmääruse 8. peatükiga ning kulude abikõlblikuks lugemisel arvestab programmilepingus sätestatud erisusi.

§ 7. Toetuse taotlemise korra ja tingimuste kehtestamine ja avalikustamine ning taotluste hindajate nimekirja avalikustamine

(1) Programmioperaator kehtestab õigusaktiga või programmioperaatori poolt moodustatud programmi koostöökomisjoni protokollilise otsusega programmi eesmärkide ja tulemuste saavutamiseks toetuse taotlemise ja kasutamise tingimused ja korra.

(2) Programmioperaator avalikustab programmi eesmärkide ja tulemuste saavutamiseks toetuse taotlemise ja kasutamise tingimused ja korra ning taotluste hindajate nimekirja programmi tutvustamiseks loodud veebilehel.

§ 8. Projekti elluviija kohustus

Programmioperaator sätestab projekti elluviijaga sõlmitavas lepingus või õigusaktis muu hulgas projekti elluviija kohustuse järgida §-s 4 nimetatud õiguslikku raamistikku.

§ 9. Toetuse väljamaksmine, väljamaksmise peatamine ja väljamaksmisest keeldumine

(1) Sertifitseeriv asutus ja riiklik kontaktasutus võivad kontrollida programmioperaatori ja tema ülesandeid täitva asutuse väljamakseid.

(2) Sertifitseeriv asutus või riiklik kontaktasutus võib toetuse väljamaksmise peatada või väljamaksmisest keelduda, kui:

- 1) kulu ei ole abikõlblik või kulu abikõlblikkus ei ole üheselt selge;
- 2) tagasinõutav summa ei ole lõplikult tagasi makstud;
- 3) võimaliku tagasinõudmise asjaolud on selgitamisel;
- 4) sertifitseeriv asutus ei nõustu programmioperaatori poolt abikõlblikuks arvatud kulu lisamisega rakendusmääruse artiklite 9.3 ja 9.4 kohastesse vahefinantsaruannetesse või lõpparuande finantslisasse;
- 5) riiklik kontaktasutus, programmioperaator või tema ülesandeid täitev asutus ei täida ülesandeid nõuetekohaselt, sealhulgas, kui täiendavate abinõude kasutusele võtmiseks antud lisaaja jooksul ei täideta ülesandeid nõuetekohaselt või nende asutuste juhtimis- ja kontrollisüsteem ei vasta nõuetele;
- 6) doonor peatab maksed või keeldub maksete tegemisest Eestile.

(3) Väljamaksmise võib peatada või väljamaksmisest keelduda projekti elluviija kõikide projektide väljamaksete puhul, kui tegemist on süsteemsete rikkumistega.

(4) Programmioperaator võib toetuse väljamaksmise peatada või väljamaksmisest keelduda tema ülesandeid täitvale asutusele või projekti elluviijale, kelle tõttu toetuse väljamaksmine programmioperaatorile peatati või väljamaksmisest keelduti.

§ 10. Rikkumisest teavitamine ning toetuse tagasinõudmine ja tagasimaksmine

(1) Riiklik kontaktasutus või programmioperaator teavitab rikkumistega tegelevat asutust kohustuse või nõude täitmata jätmisest kümne tööpäeva jooksul struktuuritoetuse registri kaudu selleks ettenähtud vormil. Eelnev kohustus kehtib ka juhul, kui rikkumisest teavitamise aluseks olnud teave täieneb või muutub.

(2) Toetuse tagasinõudmisel lähtutakse perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse §-s 45 sätestatud finantskorrektsiooni alustest ja Vabariigi Valitsuse 1. septembri 2014. a määrusest nr 143 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord”.

(3) Programmioperaator tagastab toetuse, kui riiklik kontaktasutus või sertifitseeriv asutus nõuab toetuse tagasimaksmist kas omal algatusel või tuginedes doonorite tehtud toetuse tagasinõudmise otsusele.

(4) Kui programmioperaator peab lõike 3 alusel toetuse tagastama, on tal õigus teha tagasinõudmise otsus tema ülesandeid täitva asutuse või projekti elluviija suhtes, kelle tõttu programmioperaatorile tagasinõue esitati.

(5) Kui riiklik kontaktasutus peab vajalikuks programmileping enne tähtaega lõpetada, otsustab selle Vabariigi Valitsus rahandusministri ettepanekul.

(6) Kui doonor lõpetab ühepoolset programmilepingu, tagastab programmioperaator doonorile tagasimaksmisele kuuluva toetuse ja teeb nõutud järeltoimingud. Kui programmioperaatoril ei ole võimalik nõutud ajaks toetust tagastada või ta ei nõustu tagasinõudega, otsustab Vabariigi Valitsus rahandusministri ettepanekul, millise asutuse riigieelarvelisi vahendeid doonorile toetuse tagasimaksmiseks kasutatakse.

(7) Kui programmileping on lõpetatud, ei ole programmioperaatoril õigust doonorilt edasisi toetuse makseid saada.

§ 11. Järelevalve toetuse kasutamise üle ja ligipääsu tagamine

(1) Programmioperaator tagab järelevalve toetuse kasutamise üle.

(2) Programmioperaator sätestab projekti elluviijaga sõlmitavas lepingus või õigusaktis projekti elluviija ja muu toetust saava isiku kohustuse osutada järelevalve, auditi või hindamise tegijale igakülgset abi ning tagada ligipääs toetuse kasutamise seotud ruumidele, territooriumile ning seadmetele.

(3) Programmioperaator osutab järelevalve, auditi või hindamise tegijale igakülgset abi, sealhulgas tagab talle viivitamata ligipääsu esitatud andmete õigsuse kontrollimiseks kõigile programmi rakendamisega seotud dokumentidele ja informatsioonile ning õiguse viibida programmioperaatori välistoetuse kasutamise seotud ruumides ja territooriumil.

(4) Riiklik kontaktasutus võib otsustada programmioperaatori ülesannete täitmise peatamise või lõpetamise, kui järelevalve või auditi tulemusel selgub, et juhtimis- ja kontrollisüsteem ei vasta nõuetele või ülesannetele ei täideta.

§ 12. Aruandlus

(1) Programmioperaator esitab programmi vahefinantsaruande doonori vormil riiklikule kontaktasutusele hiljemalt 30 kalendripäeva pärast aruandlusperioodi lõppu, kinnitades, et kajastatud kulud on tehtud kooskõlas §-s 4 nimetatud õiguslikku raamistikku kuuluvate õigusaktide, lepingute ja juhenditega.

(2) Programmioperaator esitab programmi aastaaruande doonori vormil riiklikule kontaktasutusele hiljemalt 30 kalendripäeva enne selle doonorile esitamise tähtpäeva.

(3) Programmioperaator esitab programmi lõpparuande doonori vormil riiklikule kontaktasutusele ja sertifitseerimisasutusele mitte hiljem kui 45 kalendripäeva möödumisel programmi juhtimiskulude abikõlblikkuse lõppkuupäevast.

(4) Lõigetes 1–3 nimetatud aruanded esitatakse riiklikule kontaktasutusele digitaalselt allkirjastatuna.

(5) Programmioperaator esitab programmi väljamaksete prognoosi sertifitseerivale asutusele tema kehtestatud tähtajaks e-postiga.

(6) Programmioperaator esitab riiklikule kontaktasutusele ja sertifitseerivale asutusele tema nõutud informatsiooni, mis on vajalik riiklikule kontaktasutusele aruandluskohustuste täitmiseks doonori ees, sealhulgas strateegilise aruande koostamiseks. Informatsioon esitatakse riikliku kontaktasutuse määratud tähtajaks.

(7) Programmioperaator esitab doonorile tema nõudmisel mõistliku aja jooksul kogu dokumentatsiooni ja informatsiooni, mis on seotud programmi ja projektide rakendamisega.

§ 13. Rakendussäte

Määrus kehtib 31. detsembrini 2025. a.

Jüri Ratas
Peaminister

Toomas Tõniste
Rahandusminister

Aivar Rahno
Riigikantselei istungiosakonna juhataja riigisekretäri ülesannetes